

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях»

на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	“Економіка”,
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Костишина Тетяна Адамівна
д.е.н., професор
завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Контактний телефон	+38-050-531-00-86
Електронна адреса	Tkost2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.uperp.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою дисципліни є формування у здобувачів здатності ідентифікувати та економічно інтерпретувати маніпулятивні механізми у ділових комунікаціях, моделювати їх вплив на економічні рішення та поведінкові моделі організацій, а також розробляти управлінські механізми маніпуляційної стійкості в умовах інформаційної асиметрії та невизначеності.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та візні, самостійна робота поза розкладом Проблемні лекції, кейси, робота у малих групах, дискусії, сфокусовані бесіди
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність широких знань з професійних компетенцій керівника, менеджменту, управління персоналом
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку (ПРН01) Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно	Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01) Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК05) Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках (ПРН03)</p> <p>Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми (ПРН08)</p> <p>Здійснювати системний аналіз маніпулятивних механізмів у ділових комунікаціях та оцінювати їхній вплив на прийняття економічних рішень (додатковий ПРН)</p>	<p>і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей (СК01)</p> <p>Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК05)</p> <p>Здатність аналізувати та оцінювати вплив маніпулятивних механізмів у ділових комунікаціях на економічні рішення та поведінку організацій (додаткова СК)</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Маніпуляції та економічні рішення: теорія та моделі		
Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Модуль 2. Механізми маніпуляційної стійкості		
Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		<i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організацій	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою. Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою. Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; виконання завдання для самостійної роботи.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою. Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>

Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Ділова комунікація [Текст] : навч. посіб. / Вовк О. Б. [уклад.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 182 с.
2. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації [Текст] : словник-довідник / В. Ільганаєва. - Київ : Ліра-К, 2022. - 327 с.
3. Комунікативний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / [уклад.: Р. Г. Дубас, О. О. Кучмєєв] ; ЗВО "Відкрит. міжнарод. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 151 с.
4. Комунікації в менеджменті [Текст] : навч. посіб. / Долинський С. В. [та ін.] ; [за наук. ред. Кухара Р. Б.]. - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 276 с.
5. Комунікаційний тренінг [Текст] : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 231 "Соціальна робота" / [уклад.: І. В. Прожого, Ю. П. Городиська] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2022. - 78 с.
6. Business communications / Y. Levchenko, I. Britchenko – Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2021. – 124 p.
7. Бізнес-комунікації: навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / Укладач: Л.М. Шульгіна – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 151 с

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

1. Балджи М. Д. Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с.
2. Берн Ерік Ігри, у які грають люди. Світовий бестселер із психології стосунків [Текст] / Ерік Берн ; [пер. з англ. К. Меньшикова]. - 5-те вид. - Харків : КСД, 2021. - 255 с.
3. Бліхар В. Офіс-менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В'ячеслав Бліхар, Мар'яна Верескля, Наталія Михаліцька ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. - 347 с.
4. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с.
5. Гауді Трей Сила запитань. Як ефективно комунікувати й переконувати інших [Текст] / Трей Гауді ; пер. з англ. Олександра Асташова. - Київ : Наш формат, 2022. - 243, [1] с.
6. Еріксон Томас.В оточенні психопатів, або Як уникнути маніпуляцій з боку інших [Текст] / Томас Еріксон ; [пер. зі швед. М. Яковлева]. - Харків : Фоліо, 2021. - 250, [1] с.
7. Калабуха Л. О. Почніть говорити "НІ". Як упевнено відмовляти та викликати повагу [Текст] : [200 практ. прикладів] / Людмила Калабуха. - 8-ме вид., зі змін. - Дрогобич : Коло, 2021. - 230 с.
8. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.

9. Конфліктологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / [Г.В. Гребеньков, І.І. Ковальова, Ю.М. Красноносів та ін.] ; за ред. Г.В. Гребенькова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 228 с.

10. Саймон Джордж В овечій шкурі. Маніпулятор. Виявити та здолати [Текст] / Джордж Саймон ; [пер. з англ. Ярослава Лебеденка]. - Харків : КСД, 2022. - 205, [2] с.

11. Чанс Зої Психологія впливу та переконання. Як отримати все, що забажаєш [Текст] / Зої Чанс ; [пер. з англ. О. Мала]. - Харків : КСД, 2022. - 287 с.

12. Riker, W. H. The Art of Political Manipulation Text / W. H. Riker. – Lon don : Yale University Press, 1986. – 192 p

Ресурси для неформальної освіти:

1. Курс «Кризові комунікації» : Освітній серіал. – Реєстрація за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications>

2. Курс «Кризові комунікації в управлінні персоналом» : Освітній серіал. – Реєстрація за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications-in-personnel-management>

3. Курс «Управління організацією». – Реєстрація за посиланням: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/management-of-the-organization/>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, мультимедійні презентації.

Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях» на платформі «Moodle».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

• Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-pidgotovky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-stupenya-doktora-filosofiyi.pdf>

• Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

• Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

• Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування,) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем. Якщо заняття проводиться дистанційно, студент має виходити на зв'язок із викладачем за розкладом занять.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися принципів академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо. Відповіді (усні або письмові) на ключові питання теми та під час підсумкового контролю з використанням підручників (їх ксерокопій) та мобільних девайсів не дозволяються. Мобільні пристрої дозволяється використовувати в процесі заняття для пошуку відповідей на додаткові питання. Користуватися допомогою сторонніх осіб, а також інструментами штучного інтелекту для виконання завдань дистанційного курсу заборонено.

В ПУЕТ діють:

• Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

• Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

• Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannavyvypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

• Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

• Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

• Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

- Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf
- уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

- Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.
- Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>
- Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Модуль 2 (теми 6-10): виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання та успішний захист творчого індивідуального завдання	5-10
	Підготовка презентації за окремим питанням або темою	3-5
	Підготовка відеоролика навчального характеру	3-5
	Підготовка та захист реферату	3-5
	Конспектування питань для самостійного вивчення (за 1 питання)	1
	Результати неформальної освіти	до 20
	Опрацювання додаткових матеріалів ДК	до 20
2. Науково-дослідна	Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5
	Участь у роботі студентських наукових гуртків	5

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни